

Szkolny Kodeks Równego Traktowania

Każda społeczność szkolna cechuje się różnorodnością m.in. ze względu na płeć, stopień sprawności, wyznanie lub bezwyznaniowość, narodowość, pochodzenie etniczne, kolor skóry, orientację seksualną, stopień zamożności i inne cechy.

Szkolny Kodeks Równego Traktowania (KRT) to narzędzie, które wspiera kadre szkolną w pracy pedagogicznej i wychowawczej, budowaniu kultury dialogu, kształtowaniu postaw opartych na otwartości i szacunku dla różnorodności społecznej oraz wpływa pozytywnie na bezpieczeństwo w szkole.

Kodeks określa najważniejsze wartości i cele szkoły dotyczące równego traktowania, a także sposób ich realizacji. Idea KRT powstała w odpowiedzi na potrzeby szkół dotyczące równego traktowania, a także w związku z realizacją zapisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 maja 2013 roku, zgodnie z którym w szkołach powinny być realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność szkoły.

Czym jest równe traktowanie w szkole?

Równe traktowanie w szkole to sytuacja, w której uczennice i uczniowie oraz każda osoba należąca do społeczności szkolnej są traktowani godnie oraz sprawiedliwie, mają możliwość korzystania z przysługujących im praw i wolności, rozwijania i realizacji swoich talentów z uwzględnieniem ich potrzeb, możliwości i ograniczeń oraz dokonywania wyborów życiowych w środowisku wolnym od stereotypów, uprzedzeń i dyskryminacji. Prawo do równego traktowania wynika z przyrodzonej godności i wolności każdej osoby ludzkiej. Jest zapisane m.in. w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Konstytucji RP oraz innych przepisach prawa.

Równe traktowanie nie oznacza zawsze traktowania wszystkich w ten sam sposób. Czasem równe, sprawiedliwe traktowanie oznacza konieczność dostosowania wymagań do możliwości danej osoby, jej uwarunkowań oraz ograniczeń (np. nieznajomości języka polskiego lub niepełnosprawności ruchowej).

Zapewnienie równego traktowania w szkole oznacza więc wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci poprzez aktywne wspieranie osób w trudniejszej sytuacji oraz przeciwdziałanie stereotypom, uprzedzeniom i dyskryminacji.

Co wyróżnia Kodeks Równego Traktowania?

Kodeks Równego Traktowania wyróżnia się spośród innych działań na rzecz równego traktowania w szkołach uniwersalnością, systemowym podejściem i praktycznym zastosowaniem.

Najważniejsze założenia KRT to:

- **Uwzględnienie szerokiego zakresu przesłanek:** Standardy równego traktowania i ochrona przed dyskryminacją powinny być zapewnione dla wszystkich w szkole, bez względu na jakąkolwiek cechę, np. narodowość, pochodzenie etniczne, kolor skóry, wyznanie lub bezwyznaniowość, płeć, stopień sprawności, orientację seksualną czy stopień zamożności lub inne czynniki narażające na nierówne traktowanie w szkole.
- **Szerokie rozumienie „społeczności szkolnej”:** Społeczność szkolną tworzą m.in. uczniowie i uczennice, kadra pedagogiczna, pracownicy i pracownicy administracyjni, dyrekcja, rodzice i opiekunowie prawni. Grupy te mają różne potrzeby i różny wpływ na życie szkoły, są też wewnętrznie zróżnicowane. Rolą KRT jest wspieranie relacji pomiędzy osobami należącymi do wszystkich grup tworzących społeczność szkolną w taki sposób, aby opierały się one na wzajemnym szacunku, poszanowaniu swoich praw oraz sprawiedliwym traktowaniu.
- **Systemowe podejście do równego traktowania w szkole:** KRT określa najważniejsze wartości i cele szkoły związane z równym traktowaniem, pomaga planować działania na rzecz równego traktowania, ewaluować ich skuteczność oraz reagować na przejawy dyskryminacji. KRT pomaga także usystematyzować i promować działania na rzecz równego traktowania prowadzone w szkole.
- **Wspieranie samodzielności szkoły w zakresie równego traktowania:** KRT to dokument, który odpowiada na konkretne potrzeby szkoły, a jego treść jest w całości tworzona przez społeczność szkoły. Każda szkoła autonomicznie określa najistotniejsze dla siebie zagadnienia związane z równym traktowaniem, ma pełną kontrolę nad treścią zapisów KRT oraz pełną odpowiedzialność za ich realizację. Szkoły samodzielnie dobierają partnerów, którzy mogą wesprzeć ich w tworzeniu i realizowaniu w praktyce zapisów KRT, np. przekazując specjalistyczną wiedzę czy proponując praktyczne narzędzia.
- **KRT to nie (tylko) dokument:** Opracowanie i wdrożenie KRT w szkole jest dynamicznym procesem, który opiera się na obserwacji i analizie sytuacji w szkole, formułowaniu wniosków i rekomendacji oraz planowaniu adekwatnych działań. KRT wzmacnia dotychczasowe działania na rzecz równego traktowania prowadzone w szkole oraz pozwala wprowadzać potrzebne zmiany.

Jakie korzyści wynikają z opracowania i wdrożenia Kodeksu Równego Traktowania w szkole?

Korzyści dla szkoły jako instytucji i dla całej społeczności szkolnej:

- wzmacnianie samorządności i demokracji w szkole,
- zapewnienie przejrzystości działania szkoły,
- tworzenie warunków do tego, aby dyskryminacja w szkole była ujawniana,
- stworzenie ram do planowania i prowadzenie regularnych działań na rzecz równego traktowania,
- istnienie jasnej ścieżki odwoławczej i uniwersalnej procedury w sytuacji zgłoszenia przypadku dyskryminacji,
- większe poczucie bezpieczeństwa i pewności szkół w podejmowanych przez nie działaniach związanych z przeciwdziałaniem dyskryminacji,
- wzrost zaufania rodziców i opiekunów prawnych do szkoły,
- zwiększenie prestiżu szkoły, a tym samym zwiększenie liczby kandydatek i kandydatów do danej szkoły i podwyższenie pozycji szkoły w rankingach,
- pozycjonowanie szkoły jako eksperta i lidera w dziedzinie równego traktowania,
- możliwość wywiązania się ze zobowiązań wynikających z przepisów m.in. rozporządzenia Ministra Edukacji dotyczącego prowadzenia działań antydyskryminacyjnych obejmujących całą społeczność szkoły.

Korzyści dla kadry pedagogicznej oraz pracowników i pracowników szkoły:

- jasne wskazówki, dotyczące postępowania w sytuacji zgłoszenia lub dostrzeżenia przypadku dyskryminacji w szkole,
- zwiększenie profesjonalizmu nauczycielek i nauczycieli oraz kadry szkół (w tym konieczność oddzielenia prywatnych opinii od obowiązku przestrzegania standardów równego traktowania, wynikających z pełnionej funkcji),
- motywacja do rozwoju zawodowego i osobistego, w tym zwiększania wiedzy dotyczącej równego traktowania i dyskryminacji,
- zwiększenie motywacji do reagowania na zaobserwowane przejawy nierównego traktowania.

Korzyści dla uczennic i uczniów:

- bardziej sprawiedliwe traktowanie uczennic i uczniów przez kadre pedagogiczną,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczennic i uczniów w szkole,
- lepsze przestrzeganie praw uczennic i uczniów,
- zwiększenie wpływu uczennic i uczniów na funkcjonowanie szkoły,
- wzrost zaufania do dorosłych.

Korzyści dla rodziców i opiekunów prawnych:

- zwiększenie świadomości dotyczącej równego traktowania, w tym równego traktowania ich dzieci w szkole,
- polepszenie komunikacji ze szkołą oraz wzrost zaufania do szkoły,
- zwiększenie wiedzy dotyczącej sposobu zgłaszania przypadków nierównego traktowania dziecka w szkole, sposobu oraz czasu ich rozpatrywania,
- zwiększenie zaangażowania rodziców i opiekunów prawnych w życie szkoły i działania na rzecz szkoły.

Jak opracować Kodeks Równego Traktowania w szkole?

Jeśli chcesz opracować KRT w swojej szkole, kroki opisane poniżej pomogą Ci zaplanować ten proces.

Etap przygotowawczy:

- podjęcie decyzji przez dyrekcję szkoły o przystąpieniu do opracowania KRT,
- szkolenie dla rady pedagogicznej dotyczące równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji,
- stworzenie zespołu ds. opracowania Kodeksu Równego Traktowania.

Etap opracowania i konsultacji:

- opracowanie wstępnej treści KRT,

- uwzględnienie perspektywy wszystkich grup tworzących społeczność szkoły przy opracowaniu KRT (np. poprzez włączenie przedstawicielek i przedstawicieli tych grup w prace zespołu),
- skonsultowanie treści KRT z przedstawicielkami i przedstawicielami grup tworzących społeczność szkoły oraz wprowadzenie ewentualnych zmian w treści KRT,
- opracowanie ostatecznej treści KRT.

Etap wdrażania:

- ustanowienie funkcji szkolnego Pełnomocnika lub szkolnej Pełnomocniczki ds. Równego Traktowania,
- zatwierdzenie KRT przez odpowiednie ciała (dyрекcję, radę pedagogiczną, radę rodziców, samorząd uczniowski),
- regularne informowanie społeczności szkoły o istnieniu i funkcjonowaniu KRT w szkole,
- planowanie i prowadzenie regularnych działań na rzecz równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w szkole,
- monitorowanie efektów prowadzonych działań i regularne badanie potrzeb szkoły dotyczących równego traktowania,
- ewaluacja działania KRT w szkole.

FRS oferuje szkołom wsparcie w procesie opracowania i wdrażania KRT obejmujące m.in. warsztaty i szkolenia, konsultacje i doradztwo, udostępnianie lub pomoc w opracowaniu narzędzi przydatnych we wdrażaniu standardów równego traktowania w szkole.

Jeśli chcesz opracować Kodeks Równego Traktowania w Twojej szkole lub chcesz otrzymać bardziej szczegółowe informacje, skontaktuj się z nami:

Fundacja na rzecz
Różnorodności
Społecznej

Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej (FRS)
e-mail: biuro@ffrs.org.pl
www.ffrs.org.pl

Różnorodność społeczna, równe traktowanie – dbaj z nami o taki świat!

Przeznacz 1% podatku Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej.
Możesz także wpłacić darowiznę.
KRS: 0000283409
Numer konta: 49 2130 0004 2001 0435 0112 0002

Proces opracowania i wdrożenia szkolnych Kodeksów Równego Traktowania jest finansowany w ramach następujących projektów:

Projekt *Dyskryminacja w szkole – obecność nieusprawiedliwiona* realizowany przez Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej w partnerstwie z Fundacją na rzecz Różnorodności Społecznej w ramach programu *Obywatele dla Demokracji* finansowanego z Funduszy EOG.

Projekt pt. „Zasada równego traktowania w praktyce – rozwiązania systemowe wspierające integrację obywateli i obywateli państw trzecich oraz społeczeństwa przyjmującego w administracji publicznej i edukacji” współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich oraz budżetu państwa (nr projektu: 60/10/EFI).

Proces opracowania i wdrożenia szkolnych Kodeksów Równego Traktowania jest objęty honorowym patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich, Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania oraz Ośrodka Rozwoju Edukacji.

Honorowy patronat:

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA

